

ضرورت ایجاد کمیته پزشکی قانونی در بیمارستان‌ها و معاونت درمان دانشگاه‌های علوم پزشکی

چکیده

گاه‌ها در مراکز درمانی و بیمارستان‌ها مشاهده می‌شود که در موارد واضح اورژانسی که حتی در آیین‌نامه اجرایی قانون مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی [۱] به وضوح ذکر شده‌اند خود فرد، ولی بیمار یا بستگان بیمار به دلایل مختلفی همچون عدم درک صحیح از واقعیات (مانند پایداری نسبی بیمار با درمان‌های مداوم دریافتی)، مشکلات اقتصادی، فرهنگی، بیمه‌ای یا ارثی یا تلاش عمدی برای آسیب زدن به بیمار رضایت به درمان ندارند و درخواست ترخیص و خروج بیمار از بیمارستان - علی‌رغم مخالفت صریح و صحیح کادر پزشکی با ترخیص بیمار - می‌نمایند. از سوی دیگر در اقدامات درمانی مجاز و قانونی همانند سقط درمانی (سقط قانونی)؛ پزشک یا کادر پزشکی بعد از طی تمام مراحل قانونی ممکن است از انجام آن خودداری نمایند که در اکثر این موارد مسئولیت تصمیم‌گیری کلاً برعهده پرستار بیمار، پزشک معالج، مسئول فنی بیمارستان یا سوپروایزر کشیک بیمارستان گذاشته می‌شود که با توجه به عدم ارتباط موضوع، عدم آگاهی کامل افراد از شرح وظایف و همچنین قوانین موجود، این روند می‌تواند باعث ایجاد مشکلات فراوان برای کادر پزشکی و نیز سلامتی افراد جامعه شود. از این رو وجود کمیته‌ای در بیمارستان‌ها جهت مستندسازی این موارد در پرونده بالینی و اتخاذ تصمیمات مبتنی بر شواهد علمی، فنی و قانونی و همچنین هماهنگی و اطلاع‌رسانی به موقع و صحیح به افراد و مراجع ذیصلاح ضروری به نظر می‌رسد.

متولی اصلی سلامت مردم یعنی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، همواره در تلاش جهت شناخت دقیق نیازها و مخاطرات سلامت افراد جامعه می‌باشد تا از این طریق مؤثرترین راهکارها را در راستای تحقق اهداف سلامت به کار گیرد [۲]. به طوری که بر اساس سندنهایی چشم‌انداز ۲۰ ساله، ایران در سال ۱۴۰۴ کشوری

دکتر بناگذار محمدی علی ۱

دکتر بناگذار محمدی احد ۲

دکتر زارع نهندی مریم* ۳

۱- استادیار گروه پزشکی قانونی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
۲- دستیار گروه طب سنتی ایران، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
۳- فوق تخصص بیماری‌های کلیه، پژوهشگر

* نشانی نویسنده مسؤول: تبریز، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز، بیمارستان سینا، دفتر توسعه آموزش (EDO-H)

تلفن: ۰۴۱۳۵۴۹۸۲۶۰

فکس: ۰۴۱۳۵۴۹۸۴۰۶

نشانی الکترونیکی:

dr_mzaare@yahoo.com

ایجاد کمیته‌هایی متشکل از حداقل یک نفر از هرکدام از تخصص‌های پزشکی قانونی، داخلی، جراحی عمومی، مدیر حراست بیمارستان، یک نفر کارشناس حقوقی و در صورت امکان رییس بیمارستان و یک نفر به نمایندگی از دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها؛ و یا توسعه و اصلاح تعاریف، اعضاء و شرح وظایف موجود در کمیته‌های اخلاق پزشکی و در نتیجه ایجاد کمیته‌ای با عنوان کمیته پزشکی قانونی و اخلاق پزشکی در مراکز آموزشی، درمانی و بیمارستان‌ها ضروری به نظر می‌رسد تا در مواردی که نیاز به اتخاذ تصمیمات خاص فنی و قانونی برای بیماران می‌باشد تصمیمات لازم توسط این کمیته اتخاذ شده و به کادر پزشکی معالج ابلاغ گردد. بدیهی است در صورت نیاز به هماهنگی و کسب تکلیف از مقامات محترم قضایی، این اقدام نیز از طریق همین کمیته‌ها صورت خواهد پذیرفت. با توجه به احتمال بروز چنین مواردی در ساعات غیر اداری، پیش‌بینی و ایجاد کمیته آنکالی با شرح وظایف فوق‌الذکر در معاونت درمان دانشگاه‌ها جهت پیش‌بینی و مدیریت موارد مشابه نیز ضروری می‌باشد.

است توسعه یافته با جایگاه عالی بهداشتی و برخوردار از سلامت [۳]. همچنین طبق بندهای یک، دو و هشت سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب که ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی-اسلامی و نهادینه‌سازی آن در جامعه (بند ۱)؛ تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین با اصلاح و تکمیل نظام‌های پایش، نظارت و ارزیابی برای صیانت قانونمند از حقوق مردم و بیماران و اجرای صحیح سیاست‌های کلی (بند ۲)؛ افزایش کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های سلامت با استقرار و ترویج نظام حاکمیت بالینی و تعیین استانداردها (بند ۸) را شامل می‌شوند [۴] تلاش در جهت بهبود وضعیت و ایمنی خدمات درمانی و ارتقاء سطح سلامت جامعه ضروری به نظر می‌رسد. لذا به منظور صیانت از حقوق شرعی و قانونی بیماران و رعایت هر چه بهتر شان و منزلت کارکنان شاغل در وزارت بهداشت و با توجه به عدم امکان تصمیم‌گیری توسط یک فرد واحد حتی علی‌رغم وجود صراحت قانونی،

مراجع

- 1- Executive Regulation of Penal Procedural Code for avoid from helping to the victims. Available from: <http://rc.majlis.ir/fa/law/show/109183> accessed on: 2016
- 2- Jafari G.A, et al, 2010. Hospital accreditation standards in Iran. Seda Publication Center, Tehran, Iran.
- 3- The Islamic Republic of Iran's 20-year

- vision document – Iranian government information website. Available from: <http://www.dolat.ir/PDF/20years.pdf> accessed on: 2016
- 4- General policies of health-The office of the Supreme Leader. Available from: <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=11651> accessed on: 2016

